

فصل مشترک «اتاق» و «اقتصاد کرمان»



محسن جلیل پور

به بهانه انتشار «اقتصاد کرمان» به عنوان اولین نشریه تخصصی اقتصادی استان کرمان و تاکید بر ضرورت توسعه فعالیت های تخصصی در همه زمینه ها در استان، مواردی چند را به اختصار یادآور می شوم.

توسعه اقتصادی استان، مستلزم برنامه

ریزی، هدفمندی و پایبندی و تعهد به برنامه های توسعه ای است که در قالب آن رشد تولید، بهره وری و ثبات اقتصادی را شاهد باشیم. همراهی و همگامی دولت و بخش خصوصی می تواند توسعه پایدار و متوازن را در استان دست یافتنی تر کند.

در این راه، اثرگذاری و همراهی رسانه ها هم از جایگاه ویژه ای برخوردار است به جهت اینکه می توانند با ارائه تحلیل های دقیق و با پشتوانه علمی، راه را بر تکرار آزمون و خطا ببندند و تصمیم سازان استانی و ملی را برای هر برنامه ریزی موثری یاری رسانند. نظارت و دیده بانی مسیر توسعه اقتصادی استان هم اهمیت خاص خود را دارد؛ آنچه که فصل مشترک اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان با هفته نامه «اقتصاد کرمان» است و معتقدم این رسانه می تواند در ارتباط نزدیک و موثر خود با اتاق، دیده بانی توسعه اقتصادی را قوت و قدرت بیشتری ببخشد و جمع بندی جامع تری از پیش نیازهای توسعه استان و مسائل کلان و راهبردی اقتصاد کرمان را ارائه دهد. اقتصادرانی توان مفهومی مستقل و مجرد از سایر بخش ها تلقی کرد چه اینکه ارتباط متقابلی بین «اقتصاد و فرهنگ» و «اقتصاد و جامعه» است و تاز و پود مسائل فرهنگی و اجتماعی گره خورده با اقتصاد است. از یک سو فرهنگ از عوامل تعیین کننده در بهبود عملکرد اقتصادی است و نگرش های فرهنگی می تواند پیش ران یا بازدارنده اقتصاد باشد و نتایج اقتصادی را دستخوش تحول اساسی کند و از سوی دیگر سرمایه اجتماعی نیز رابطه مستقیم و معناداری با رشد اقتصادی دارد. با این نگاه، مسئولیت دولت، بخش خصوصی و رسانه ها به صورت همزمان برنامه ریزی برای ارتقای شاخص های فرهنگی و افزایش سرمایه اجتماعی مورد نیاز برای تحقق توسعه اقتصادی است چرا که اقتصاددانانی که بر سرمایه ی اجتماعی متمرکز شدند، ارزش آن را تا جایی بالا می دانند که آن را موتور رشد اقتصادی معرفی کرده و می گویند: "اگر در جامعه ای شاخص سرمایه ی اجتماعی به سر حد معینی برسد، سرمایه ی اقتصادی و انسانی از مناطق دیگر به آنجا سرازیر می شود."

و نکته پایانی در باب توسعه اقتصادی استان هم اینکه، همه برنامه ریزی ها و تصمیم گیری ها باید در جهت دستیابی به توسعه ای متوازن و پایدار باشد به جهت اینکه در حال حاضر توسعه نسبی هم که استان کرمان به آن دست یافته، از پایداری و توازن لازم و مطلوب برخوردار نیست. بر این اساس، توسعه استان ضرورتاً باید با نگاهی همه جانبه دنبال شود و اگر در مناطقی از استان سرمایه گذاری های کلان اقتصادی را شاهدیم برای توسعه فرهنگی، اجتماعی و رفاهی این مناطق نیز برنامه مدون و عزم جدی داشته باشیم.

* نایب رییس اتاق بازرگانی ایران
* رییس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن کرمان

شرایط، عوض شده است

سال اقتصاد و فرهنگ با تمام وقایعش به آخر رسید و برگی به دفتر تاریخ ایران افزوده شد. حال که در این برگ از دفتر تاریخ چه نوشتاری رقم خواهد خورد و چه تصویری



محمد رضا دهقان پور

برای آیندگان رقم می زند، بماند. مهم این است که ما چه درس هایی را گرفتیم و چه مشق هایی را تکرار کردیم. اگر بتوانیم نگاهی عمیق و دقیق به سال و سال هایی که گذشت بیندازیم بهتر می توان آن را چراغ راه آینده کرد. اگر کمی به عقب تر یعنی دوران حاکمیت دولت نهم و دهم بازگردیم و برخی وقایع را مرور کنیم در خواهیم یافت که پیامدهای حاصل از تصمیم های

قبلی بر رفتار امروز ما تأثیر جدی دارد. مهمترین اتفاقی که در دولت قبل افتاد و نتایجش امروز عیان شده است، فلج کردن مغز متفکر کشور یعنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی و به تبع آن به کنار راندن بدنه ی کارشناسی بود. البته در این واقعه، دولت شمشیر از رو بسته بود و علناً اذعان داشت که نیازی به کار کارشناسی ندارد و در خود این توانایی را می دید که رو در روی مردم قرار گیرد و به تبع آن تصمیم گیری نماید! حاصل چنین تصمیمی رقم خوردن اختلاس های میلیاردی، ایجاد رکود عمیق به همراه تورم شدید و امثالهم بود. این هم به خاطر روحیه تصدیگری دولت بود که همراه شده بود با درآمدهای کلان نفتی که به نوعی دولت را در دور باطل توسعه گرفتار کرد. از این حیث بدان دور باطل می گوییم چون یک بار دیگر مشابه این واقعه در زمان شاه مخلوع در سال های ۵۲-۱۳۵۰ اتفاق افتاده است!

دولت یازدهم که روی کار آمد، سعی کرد از تجارب به دست آمده درس بگیرد و ضمن احیای سازمان مدیریت و برنامه ریزی مجدداً به تقویت بدنه ی کارشناسی در سطح کشور بپردازد. طبعاً دامنه ی این اتفاق بایستی در استان کرمان هم رقم بخورد، اما به نظر می رسد چنین رغبتی وجود ندارد! آن هم نه تنها از سوی بدنه ی اجرایی بلکه از طرف کارشناسان و دانشگاهیان نیز تمایلی نشان داده نمی شود. دلیلش هم این است که در طول دوره ی دولت قبل، این قبیل افراد مورد بی توجهی های پیاپی قرار گرفتند و هر کجا که بر غلط بودن تصمیمی پافشاری می کردند با برچسب ها و انگ های متعدد مواجه می شدند، بنابراین عطایش را به لقایش می بخشیدند و کم کم دلسرد شدند. وخامت این موضوع به قدری شدید بود که امروز دیگر حاضر به هیچ نوع همکاری نیستند و نسبت به اتفاق ها و تصمیم ها واکنشی نشان نمی دهند. از طرف دیگر بدنه ی اجرایی دولت جدید نیز با اندک تغییراتی کماکان به صورت قبل باقی مانده است و با این تخیل که سرور مردمند، نه مدیر و خادم، هیچ گونه برداشتی غیر از آنچه که خود می پسندند را نمی پذیرند. قاعدتاً این بازی به نتیجه بخت-باخت ختم خواهد شد که دامن همه را فرا خواهد گرفت.

حال چه باید کرد؟

قبل از هر چیز بدنه ی اجرایی استان و کشور باید بدانند که شرایط با گذشته فرق بسیار کرده است. دیگر دست دولت در منابع نفتی نیست و خوشبختانه دیگر درآمدهای هنگفت نفتی تکرار نخواهد شد. بنابراین دولت نیاز دارد که از این به بعد از اقدام های محیرالعقول، خلق الساعه و بی منطق فاصله بگیرد. دیگر فرصتی برای آزمون و خطا ندارد و نمی تواند مسیری را برود و دوباره باز گردد و اصلاح نماید، چون تمام اینها نیازمند بودجه های هنگفت است که دیگر در دسترس دولت قرار نخواهد گرفت. بهتر آن است بدنه ی اجرایی دست از غرور تصدیگریانه ی خویش بکشد و دست خویش را برای کمک فکری و اجرایی به سمت جامعه ی دانشگاهی و بخش خصوصی دراز کند. در غیر این صورت محکوم به شکست خواهد بود. البته ناگفته نماند رییس دولت یازدهم به خوبی و درستی این مساله را در یافته بود که امروز از جامعه ی دانشگاهی و بخش خصوصی، هم فکری می گیرد و یاری می جوید. اما ای کاش این اتفاق میمون و مبارک هم در استان ها و به خصوص استان کرمان به همین قوت و قدرت شکل می گرفت. از طرف دیگر می طلبد که جامعه ی فکری و کارشناسی به خصوص دانشگاهی ما، مسایل